Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 1. februára 2017 *

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — článok 49 ZFEÚ — Sloboda usadiť sa — Notári — Podmienka štátnej príslušnosti — článok 51 ZFEÚ — Účasť na výkone verejnej moci“

Vo veci C-392/15,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 20. júla 2015,

Európska komisia, v zastúpení: H. Støvlbæk a K. Talabér-Ritz, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

Maďarsku, v zastúpení: M. Z. Fehér, G. Koós a M. M. Tátrai, splnomocnení zástupcovia,

žalovanému,

ktorého v konaní podporujú:

Česká republika, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a D. Hadroušek, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta, sudcovia E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (spravodajca) a S. Rodin,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: X. Lopez Bancalari, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. septembra 2016,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: maďarčina.

Rozsudok

1 Európska komisia sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Maďarsko si tým, že na prístup k notárskemu povolaniu stanovilo podmienku štátnej príslušnosti, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 49 ZFEÚ.

Právny rámec

Všeobecná organizácia notárskeho povolania v Maďarsku

2 V zmysle maďarského právneho poriadku notári vykonávajú svoju činnosť ako slobodné povolanie. Organizácia notárskeho povolania je upravená közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (zákon č. XLI z roku 1991 o notároch) (*Magyar Közlöny* 1991/109, ďalej len „zákon o notároch“).

3 V súlade s § 1 ods. 1 tohto zákona majú notári právomoc osvedčovať listiny na účely poskytnutia nestranných právnych služieb účastníkom konania, aby sa predišlo sporom.

4 Podľa § 1 ods. 4 uvedeného zákona vykonáva notár v rámci právomocí, ktoré mu priznáva zákon, úradné činnosti týkajúce sa uplatnenia práva, ktoré sa vzťahuje na verejný výkon spravodlivosti.

5 § 2 ods. 1 toho istého zákona stanovuje, že v rámci svojich činností je notár viazaný len zákonom a nemôže sa riadiť pokynmi.

6 § 10 zákona o notároch stanovuje, že notár je v súlade s občianskym zákonníkom zodpovedný za škodu, ktorú spôsobil. Okrem toho musí mať počas celého obdobia výkonu svojich činností poistenie zodpovednosti za prípadne spôsobené škody.

7 Podľa § 31/A ods. 1 uvedeného zákona môžu notári vykonávať svoju činnosť buď samostatne, alebo v rámci úradu. § 31/E toho istého zákona spresňuje, že vznik a fungovanie úradu neovplyvňuje osobné právne postavenie notárov, ako je stanovené v zákone o notároch, najmä ich povinnosť vykonávať svoje funkcie osobne, ako aj ich zodpovednosť v etickej a vecnej oblasti.

8 Odmeny notárov sú stanovené v közjegyzői díjszabásról szóló 14/1991. IM rendelet (vyhláška ministra spravodlivosti č. 14/1991, ktorou sa stanovuje sadzobník notárskych odmien) z 26. novembra 1991 (*Magyar Közlöny* 1991/130).

9 Pokiaľ ide o podmienky prístupu k notárskemu povolaniu, § 17 ods. 1 písm. a) zákona o notároch stanovuje, že za notára môže byť vymenovaná len osoba maďarskej štátnej príslušnosti.

Notárske činnosti v Maďarsku

10 § 1 ods. 1 fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (zákon č. L z roku 2009 týkajúci sa konania o platobnom rozkaze) (*Magyar Közlöny* 2009/85, ďalej len „zákon týkajúci sa konania o platobnom rozkaze“) stanovuje, že konanie o vydaní platobného rozkazu je zjednodušeným nesporovým občianskoprávnym konaním, ktorého cieľom je vymáhanie peňažných pohľadávok, ktoré patrí do právomoci notárov.

11 Podľa § 2 tohto zákona má toto konanie rovnaké účinky ako súdne konanie.

12 § 9 ods. 1 zákona týkajúceho sa konania o platobnom rozkaze stanovuje, že návrhy na vydanie platobných rozkazov, ktoré boli podané elektronicky, sú okrem výnimočných prípadov automaticky rozdelené rovnakým dielom medzi notárske úrady na základe systému Národnej notárskej komory Maďarska.

13 Podľa § 18 ods. 1 a 3 zákona týkajúceho sa konania o platobnom rozkaze nie je v rámci konania o vydaní platobných rozkazov potrebné vypočuť účastníkov konania ani viesť konanie o predložení dôkazov.

14 Podľa relevantných ustanovení tohto zákona a ustanovení bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (zákon č. LIII z roku 1994 o súdnej exekúcii, *Magyar Közlöny* 1994/51) notár pristúpi na návrh veriteľa k vydaniu poverenia na vykonanie platobného rozkazu bez toho, aby bol dlžník vypočutý, pokiaľ sa predmetný rozkaz stal v prípade nepodania odporu právoplatný. Poverenie na vykonanie je potrebné, aby sa mohli vykonať donucovacie opatrenia voči dlžníkovi na účely vymáhania pohľadávky.

15 § 52 ods. 2 zákona týkajúceho sa konania o platobnom rozkaze stanovuje, že notár, ktorý vydá platobný rozkaz, je príslušný na vydanie poverenia na vykonanie tohto rozkazu.

16 Pokiaľ ide o dedičské konanie, § 2 ods. 1 hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (zákon č. XXXVIII z roku 2010 o dedičskom konaní) (*Magyar Közlöny* 2010/35, ďalej len „zákon o dedičskom konaní“) stanovuje, že ide o nesporové občianskoprávne konanie.

17 Podľa § 2 ods. 2 tohto zákona má konanie vedené notárom rovnaké účinky ako konanie pred súdom prvého stupňa.

18 Z § 1 v spojení s § 3 ods. 1 uvedeného zákona vyplýva, že dedičské konanie spočíva v tom, že v rozhodnutí notára sa určí, ktorá osoba a z akého titulu bude pri začatí konania mať aké právo a akú povinnosť týkajúcu sa dedičstva, časti dedičstva alebo konkrétnej nehnuteľnosti.

19 Podľa § 10 toho istého zákona notár rieši otázky, ktoré vznikli v rámci dedičského konania formálnymi rozhodnutiami.

20 Podľa § 13 ods. 1 zákona o dedičskom konaní sa okrem určitých výnimiek nevedie žiadne konanie o preskúmaní dôkazov, ale osoby dotknuté vyporiadaním dedičstva a osoby zúčastnené na konaní môžu priložiť dokumenty na podporu tvrdení iných osôb.

21 Notár môže v rámci dedičského konania prijať dočasné ochranné opatrenia za podmienok stanovených okrem iného v § 32 až 34 tohto zákona.

22 V súlade s § 43 uvedeného zákona môže notár prijať okrem iného prípravné opatrenia s cieľom určenia dedičského nástupníctva. Okrem toho notár môže skúmať, či treba prerušiť dedičské konanie, či sa má vyhlásiť za nepríslušného alebo či je miestne nepríslušný. Notár môže taktiež prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov predmetu dedičstva.

23 § 46 ods. 1 toho istého zákona stanovuje, že ak existuje náznak, podľa ktorého poručiteľ napísal závet, notár musí vyzvať administratívny útvar alebo osobu, ktorá ho má v držbe, aby mu to oznámili.

24 Okrem toho, ak vedenie dedičského konania vyžaduje informáciu alebo dokument, ktorý má k dispozícii súd, administratívny útvar, iný štátny orgán, územný celok alebo subjekt alebo iná osoba spravujúca takéto informácie, môže notár v súlade s § 16 ods. 1 zákona o dedičskom konaní žiadať, aby mu bola táto informácia oznámená alebo aby bol tento dokument predložený. Podľa § 16 ods. 2 tohto zákona žiadosť notára môže byť zamietnutá iba ak by dôvod vyhovieť jej porušil zákon alebo predpis.

25 Notár prevedie dedičstvo s plným účinkom alebo dočasne. Podľa § 81 ods. 1 zákona o dedičskom konaní, ak existuje medzi dedičmi a právnymi nástupcami spor o otázku, ktorý hnuteľný majetok patrí do dedičstva, notár prevedie nesporný hnuteľný majetok, pričom však uvedie, že o nárokoch k spornému hnuteľnému majetku môže rozhodnúť súd.

26 V súlade s § 83 ods. 1 tohto zákona notár prevedie dedičstvo s plným účinkom, ak prevodu nebráni právna prekážka a ak je buď len jeden dedič, ktorý si uplatnil nárok na dedičstvo a podľa dostupných informácií si žiadna iná osoba neuplatňovala nárok na dedičstvo z dôvodu právneho nástupníctva, darovania pre prípad úmrtia, vecného dedičstva alebo darovania vo verejnom záujme, alebo v rámci dedičského konania nejde o dedičský právny spor, pokiaľ ide o prevod dedičského majetku alebo ide len o druhoradý dedičský spor.

27 Podľa § 85 ods. 1 zákona o dedičskom konaní notár prevedie dedičstvo dočasne, ak ho nie je možné previesť s plným účinkom. § 86 tohto zákona určuje poradie prevodu uplatniteľné v tomto prípade.

28 Formálne rozhodnutie o dočasnom prevode dedičstva nadobudne plný účinok podľa § 88 zákona o dedičskom konaní, ak osoba, ktorá má nárok, nepotvrdí podanie žaloby o vydanie dedičstva na súd na účely uznania nároku, ktorý nebol zohľadnený pri formálnom rozhodnutí o dočasnom prevode a v súvislosti s ktorým existuje dedičský spor, ak súd rozhodne o neprípustnosti alebo nedôvodnosti tejto žaloby alebo ukončí sporné konanie, alebo ak súd zastaví sporné konanie bez vyjadrenia sa k meritu veci.

29 Proti formálnemu rozhodnutiu notára, ktorým sa zastavuje dedičské konanie vo veci samej, proti rozhodnutiu notára, ktorým sa určujú trovy konania a zaväzujú dotknuté osoby znášať tieto trovy, ako aj proti rozhodnutiu, ktorým sa ukladá pokuta za podmienok stanovených v § 109 až § 113 zákona o dedičskom konaní, možno podať opravný prostriedok.

30 Z § 1 ods. 2 a 3 közjegyzői állások számáról és a közjegyzők székhelyéről 15/1991. (XI. 26.) IM rendelet (vyhláška ministra spravodlivosti č. 15/1991 o počte notárskych miest a notárskych úradoch) z 26. novembra 1991 (*Magyar Közlöny* 1991/130) vyplýva, že právomoc notárov v Budapešti (Maďarsko), pokiaľ ide o dedičské veci, je určená ich územnou pôsobnosťou. Ak viacerí notári vykonávajú svoju činnosť v rámci tej istej územnej pôsobnosti, vstupujú do dedičských vecí striedajúc sa po mesiacoch, pričom dedičské konanie má na starosti notár, ktorý je príslušný v čase úmrtia poručníka.

31 Pokiaľ ide o úlohu notára vo veci notárskej úschovy, egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (zákon č. XLV z roku 2008 o notárskych nesporových konaniach) (*Magyar Közlöny* 2008/94, ďalej len „zákon o notárskych nesporových konaniach) stanovuje, že vymáhanie pohľadávky notárskou úschovou má rovnaké účinky ako vymáhanie prostredníctvom súdnej úschovy. Podľa relevantných ustanovení tohto zákona, ak notár prijme úschovu, pripojí k žiadosti doložku o prijatí. Notár zamietne žiadosť alebo ju odmietne prijať, ak nie sú splnené podmienky vyžadované zákonom. Vydá pritom formálne rozhodnutie. Notár vydá formálne rozhodnutie aj pokiaľ ide o vydanie úschovy. K vydaniu úschovy môže dôjsť len po tom, ako sa stane toto rozhodnutie záväzným.

32 Notár okrem toho vyhotovuje verejné listiny. Tieto listiny sú vykonateľné, ak na nich notár vyznačí doložku vykonateľnosti. Podľa § 112 zákona o notároch notár vyznačí doložku vykonateľnosti na notárskej listine, ak uvádza záväzok týkajúci sa plnenia a protiplnenia alebo jednostranného záväzku, meno veriteľa a meno dlžníka, predmet záväzku, jeho množstvo alebo sumu, ako aj spôsob a lehotu na vykonanie.

33 Na vymáhanie pohľadávky zaznamenanej v notárskej zápisnici vydá notár na žiadosť veriteľa a bez toho, aby bol dlžník vypočutý, poverenie na vykonanie. K povereniu na vykonanie dôjde vyznačením doložky na listine. Zákonnosť vyznačenia tejto doložky môže byť namietaná pred súdom.

34 § 195 občianskeho súdneho poriadku určuje dôkaznú silu verejnej listiny. Z odsekov 6 a 7 tohto ustanovenia vyplýva, že pokiaľ ide o verejné listiny, je v zásade možné vykonať dôkaz opaku. Okrem toho súd môže vyzvať osobu, ktorá vydala listinu, aby sa vyjadrila k jej pravosti. Navyše podľa § 206 tohto poriadku súd slobodne posúdi dôkazy.

35 Pokiaľ ide o činnosti, ktoré notár plní vo veci predbežného zabezpečenia dôkazov, § 17 zákona o notárskych nesporových konaniach stanovuje, že takéto zabezpečenie možno požadovať od notára za podmienok stanovených občianskym súdnym poriadkom, ak má žiadateľ právny záujem na získaní dôkazu a najmä pri konštatovaní skutočnosti alebo situácie mimoriadneho významu. Podľa relevantných ustanovení zákona o notárskych nesporových konaniach nie je možné uplatniť predbežné zabezpečenie dôkazov, ak v predmetnej veci prebieha občianskoprávne alebo trestné konanie. Ak sa notár domnieva, že nie sú pravdepodobne splnené podmienky na uplatnenie predbežného zabezpečenia dôkazov, prijme rozhodnutie o zamietnutí, ktorého platnosť môže byť namietaná pred súdom.

36 Notár koná taktiež v rámci konania pred podaním žaloby o predbežnom ustanovení súdneho znalca. Podľa § 21 zákona o notárskych nesporových konaniach možno notára požiadať o ustanovenie súdneho znalca, ak konštatovanie alebo posúdenie skutočnosti alebo akejkoľvek inej okolnosti významnej pre žiadateľa vyžaduje osobitné technické znalosti. Notára nemožno požiadať o ustanovenie súdneho znalca, ak prebieha súdne konanie vo vzťahu k otázke, v súvislosti s ktorou sa opatrenie vyžaduje, v ktorom je žiadateľ žalobcom alebo žalovaným, alebo ak je proti žiadateľovi vedené trestné konanie. Podľa relevantných ustanovení tohto zákona, ak sa notár domnieva, že nie sú splnené podmienky na ustanovenie súdneho znalca, prijme rozhodnutie o zamietnutí, ktorého platnosť môže byť namietaná pred súdom.

37 Notár má taktiež významnú úlohu v rámci konania o vyhlásení neplatnosti stratených, ukradnutých alebo zničených obchodovateľných cenných papierov a osvedčení, ktoré sa spravuje § 28 až § 36 zákona o notárskych nesporových konaniach. Vyhlásenie neplatnosti týchto cenných papierov a osvedčení notárom má za následok, že práva, ktoré v sú v nich určené, nemôžu byť uplatnené alebo že povinnosti, ktoré sú v nich stanovené, nemôžu byť splnené. § 29 tohto zákona stanovuje, že o návrhu na vyhlásenie neplatnosti má právomoc konať ktorýkoľvek notár.

38 Podľa relevantných ustanovení zákona o notárskych nesporových konaniach, ak notár vyhovel žiadosti, nariadi osobe alebo subjektu povinnému zaplatiť na základe strateného, ukradnutého alebo zničeného titulu, aby na jeho základe neuskutočnil platbu, a prípadne aby uložil sumu, ktorá sa medzitým stala vymáhateľnou, do súdnej úschovy. Formálne rozhodnutie notára, ktorým sa vyhlasuje stratený, ukradnutý alebo zničený obchodovateľný cenný papier alebo stratené, ukradnuté alebo zničené osvedčenie za neplatné, má rovnaký účinok ako rozsudok, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci.

39 Notár okrem toho plní činnosti vo veci zrušenia registrovaného partnerstva uzavretého medzi dvomi osobami rovnakého pohlavia, ktorí dovŕšili vek osemnástich rokov. Toto konanie sa spravuje § 36/A až § 36/D zákona o notárskych nesporových konaniach. Podľa relevantných ustanovení tohto zákona je možné dosiahnuť pred notárom zrušenie registrovaného partnerstva za podmienok, že registrovaní partneri o to požiadajú spoločne a slobodne, že žiadny z registrovaných partnerov nemá dieťa, voči ktorému majú partneri spoločnú vyživovaciu povinnosť a že registrovaní partneri sa v notárskej listine alebo v súkromnej listine spísanej bez účasti notára, podpísanej advokátom, dohodli v súlade so zákonom na otázkach vyživovacej povinnosti jedného voči druhému, na otázkach využívania spoločnej domácnosti a na rozdelení spoluvlastníctva partnerov. Formálne rozhodnutie o schválení súhlasu účastníkov má rovnaký účinok ako súhlas schválený súdom a formálne rozhodnutie, ktorým sa zrušuje registrované partnerstvo, má rovnaký účinok ako rozhodnutie súdu. Ak tento súhlas nemôže byť schválený alebo ak podmienky na zrušenie registrovaného partnerstva pred notárom nie sú splnené, notár odmietne schválenie uvedenej dohody a návrh na zrušenie partnerstva zamietne.

40 § 36/E až § 36/G zákona o notárskych nesporových konaniach upravujú právomoc notára v oblasti správy registra vyhlásení o partnerstve. Tento register obsahuje údaj o každom vyhlásení, podľa ktorého partnerstvo v zmysle občianskeho zákonníka existuje alebo už neexistuje. Vyhlásenie sa zapíše na základe spoločnej žiadosti partnerov, alebo v prípade vyhlásenia neexistencie partnerstva na žiadosť jedného z nich. Notár overí, či sú splnené podmienky konania o zápise. Formálne rozhodnutie o zápise do registra vyhlásení o partnerstve prijaté notárom má rovnaké účinky ako rozhodnutie súdu.

41 Národný register manželských zmlúv a národný register zmlúv o registrovaných partnerstvách oficiálne potvrdzuje, kým sa nepreukáže opak, že zmluvy, ktoré sú v ňom zapísané, existujú. Podľa § 4:65 ods. 2 a § 6:515 ods. 3 občianskeho zákonníka manželskej zmluvy alebo zmluvy o registrovaných partnerstvách sa možno dovolávať voči tretím osobám, len ak je registrovaná, alebo ak manželia alebo partneri preukážu, že dotknuté tretie osoby vedeli alebo mali vedieť o jej existencii alebo o jej obsahu.

42 Podľa § 36/H ods. 2 zákona o notárskych nesporových konaniach je Národná notárska komora Maďarska zodpovedná za využívanie systému registrovania, keďže notári vykonávajú zápisy do národného registra manželských zmlúv a do národného registra zmlúv o registrovaných partnerstvách použitím počítačových aplikácií určených na tento účel. Podľa § 36/J ods. 2 tohto zákona notár pred zápisom dohody to týchto registrov overí, či sú splnené právne podmienky.

43 Notár okrem toho v rámci nesporového konania koná vo veciach dedenia v prípade smrti fyzických osôb alebo prechodu majetku v prípade zániku právnických osôb, ktoré urobili vyhlásenia do registra hnuteľného majetku.

44 Podľa § 162 zákona o notároch má notár právomoc prijímať všetky formy dokumentov, peniaze, hodnotné predmety a verejne obchodovateľné cenné papiere na účely ich ochrany. Tento zákon stanovuje, že notár má taktiež právomoc postúpiť na žiadosť účastníka takéto hodnoty tretím osobám, alebo ich uložiť do súdnej úschovy alebo do úschovy inému orgánu pri príprave notárskej zápisnice a v súvislosti s ňou.

45 Podľa § 171/A zákona o notároch má notár právomoc uložiť na žiadosť účastníka elektronickú overenú kópiu dokumentu do svojich elektronických archívov. Musí ju uschovať počas obdobia minimálne troch rokov.

Konanie pred podaním žaloby

46 Listom z 18. októbra 2006 Komisia vyzvala Maďarsko, aby jej v lehote dvoch mesiacov predložilo svoje pripomienky k súladu podmienky štátnej príslušnosti požadovanej na prístup k povolaniu notára v Maďarsku s článkami 49 a 51 ZFEÚ.

47 Maďarsko na túto výzvu odpovedalo listom z 20. decembra 2006.

48 Keďže Komisiu tvrdenia Maďarska nepresvedčili, zaslala listom z 23. októbra 2007 tomuto členskému štátu odôvodnené stanovisko, na ktoré Maďarsko odpovedalo listom z 12. februára 2008.

49 Dňa 24. mája 2011 Súdny dvor v rozsudkoch Komisia/Belgicko (C-47/08, EU:C:2011:334), Komisia/Francúzsko (C-50/08, EU:C:2011:335), Komisia/Luxembursko (C-51/08, EU:C:2011:336), Komisia/Rakúsko (C-53/08, EU:C:2011:338); Komisia/Nemecko (C-54/08, EU:C:2011:339) a Komisia/Grécko (C-61/08, EU:C:2011:340) rozhodol, že podmienka štátnej príslušnosti požadovaná v Belgickom kráľovstve, vo Francúzskej republike, v Luxemburskom veľkovojvodstve, v Rakúskej republike, v Spolkovej republike Nemecko a v Helénskej republike na prístup k notárskemu povolaniu predstavuje diskrimináciu založenú na štátnej príslušnosti, ktorú článok 49 ZFEÚ zakazuje. Maďarsko vstúpilo do konania pred Súdnym dvorom ako vedľajší účastník konania na podporu prvých piatich členských štátov uvedených vyššie.

50 Komisia listom z 9. novembra 2011 upriamila pozornosť Maďarska na rozsudky uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku a požiadala ho o spresnenie, aké opatrenia prijalo alebo malo v úmysle prijať na základe týchto rozsudkov, aby uviedlo svoju právnu úpravu do súladu s právom Únie.

51 Maďarsko listom z 13. januára 2012 odpovedalo na tento list, pričom tvrdilo, že medzi úkony vykonávané notárom v maďarskom právnom poriadku patria aj činnosti odlišné od činností skúmaných Súdnym dvorom v rámci vecí, v ktorých boli vydané rozsudky uvedené v bode 49 tohto rozsudku a že tieto úkony sa svojou povahou odlišovali od predmetných úkonov v uvedených veciach.

52 Dňa 27. septembra 2012 Komisia zaslala Maďarsku doplňujúce odôvodnené stanovisko, na ktoré tento členský štát odpovedal listom z 30. novembra 2012.

53 Komisia po preskúmaní zmien, ktoré Maďarsko medzičasom zaviedlo do právnych predpisov týkajúcich sa notárskych činností, dospela k záveru, že nesplnenie povinnosti pretrváva a zaslala preto tomuto členskému štátu 10. júla 2014 nové doplňujúce odôvodnené stanovisko.

54 V liste z 18. septembra 2014 Maďarsko odpovedalo na toto stanovisko a uviedlo dôvody, pre ktoré sa domnievalo, že stanovisko, ktoré prijala Komisia, nebolo dôvodné.

55 Za týchto okolností sa Komisia rozhodla podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

56 Komisia sa domnieva, že činnosti vykonávané notárom v maďarskom právnom poriadku patria do rozsahu pôsobnosti článku 49 ZFEÚ.

57 V tejto súvislosti táto inštitúcia po prvé uvádza, že vzhľadom na to, že notár nie je štátnym zamestnancom, ale vykonáva slobodné povolanie, v rámci ktorého poskytuje služby za odplatu, a keďže je daňovým poplatníkom, vykonáva hospodársku činnosť.

58 Po druhé notári v rozsahu svojej územnej pôsobnosti vykonávajú dôležitú časť svojich činností v konkurenčných podmienkach. O takýto prípad ide najmä pri vyhotovovaní verejných listín a vyhlasovaní stratených, ukradnutých a zničených obchodovateľných cenných papierov a osvedčení za neplatné. Okrem toho návrhy na vydanie platobného rozkazu podané v listinnej alebo ústnej podobe môžu byť adresované akémukoľvek notárovi.

59 Po tretie činnosti vykonávané notárom v maďarskom právnom poriadku v rámci svojich úloh, ktoré spočívajú vo vydávaní platobných rozkazov, v pristúpení k ich vykonaniu, ako aj vo vedení dedičských konaní sú pomocné alebo prípravné činnosti vo vzťahu k výkonu verejnej moci alebo činnosti, ktoré nezasahujú do voľnej úvahy a rozhodovacej právomoci verejných alebo súdnych orgánov a ktoré nezahŕňajú výkon rozhodovacích právomocí, právomocí na presadzovanie práva alebo donucovacích právomocí.

60 Po štvrté Komisia tvrdí, že skutočnosť, že notár koná vo verejnom záujme, nevyhnutne neznamená, že sa podieľa na výkone verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ.

61 Po piate notár koná z daňového a finančného hľadiska ako podnik. Okrem toho notársky úrad má právnu subjektivitu a budú sa naň uplatňovať ustanovenia maďarského práva týkajúce sa spoločnosti s ručením obmedzeným.

62 Nakoniec notár nesie sám zodpovednosť za úkony uskutočnené v rámci svojej profesijnej činnosti a jeho úkony nezakladajú zodpovednosť štátu.

63 Komisia v druhom rade tvrdí, že činnosti vykonávané notárom v maďarskom právnom poriadku nesúvisia s výkonom verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ, ako ho vykladá Súdny dvor.

64 V tomto ohľade Komisia tvrdí, že článok 51 prvý odsek ZFEÚ musí byť predmetom autonómneho a jednotného výkladu. Pokiaľ ide o výnimku v súvislosti so slobodou usadiť sa na účely činností súvisiacich s výkonom verejnej moci, treba toto ustanovenie navyše vykladať doslovne a uvedená výnimka sa musí obmedziť na činnosti, ktoré samy osebe priamo a špecificky súvisia s výkonom verejnej moci. Podľa Komisie pojem verejná moc zahŕňa výkon rozhodovacej právomoci presahujúci všeobecné právo, ktorý sa vyznačuje spôsobilosťou konať nezávisle od vôle iných subjektov alebo aj proti nej.

65 Úkony vykonávané notárom nezahŕňajú výkon rozhodovacích právomocí, právomocí na presadzovanie práva alebo donucovacích právomocí. Tieto úkony spočívajú v súdnom predchádzaní a sú teda pomocnými alebo prípravnými úkonmi v súvislosti s výkonom verejnej moci. Prvky, akými sú regulované notárske činnosti, skutočnosť, že notári sú považovaní v maďarskom trestnom práve za subjekty vykonávajúce verejnú moc, územná pôsobnosť notárov, ich neodvolateľnosť, nezlučiteľnosť notárskeho povolania s výkonom iných funkcií a skutočnosť, že notár nemôže odmietnuť klienta, nespochybňujú tento záver.

66 Po prvé, pokiaľ ide o konanie o platobnom rozkaze, Komisia tvrdí, že notár vykonáva pomocnú činnosť, ktorou bol poverený, aby odbremenil súdy. V tomto konaní, ktoré sa týka len nepopretých a splatných peňažných pohľadávok, notár nemá žiadnu rozhodovaciu právomoc voči účastníkom konania. Právomoci notára sú tak obmedzené na splnenie procesných náležitostí. Notár nemôže vydať iný ako platobný rozkaz a nemá právomoc uznať námietku pohľadávky. Okrem toho platobný rozkaz vydaný notárom sa stane právoplatným a vykonateľným, len ak nie je namietaný dlžníkom v stanovenej lehote. Napokon skutočnosť, že tento rozkaz má významné právne účinky, nepostačuje na to, aby preukázala, že priamo a špecificky súvisí s výkonom verejnej moci.

67 Podľa Komisie platia tieto isté ustanovenia, pokiaľ ide o činnosť vykonávanú notárom v rámci európskeho konania o platobnom rozkaze v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, 2006, s. 1).

68 Po druhé, pokiaľ ide o poverenie na vykonanie platobného rozkazu, Komisia tvrdí, že notár nemá žiadnu voľnú úvahu alebo rozhodovaciu právomoc. Nerieši spor, nevypočúva účastníkov konania a nežiada o predloženie dôkazov, ale sa obmedzuje na to, aby sa stal platobný rozkaz, voči ktorému nebol podaný odpor, vykonateľný. Vykonateľnosť tohto rozkazu nezveruje notárovi právomoc na presadzovanie práva. Notár sa obmedzuje na to, aby bola pohľadávka nesporná, kým sa nepreukáže opak, bez toho, aby sa riešila námietka pohľadávky vo veci samej. Doložka vykonateľnosti na platobnom rozkaze je teda pomocnou a prípravnou činnosťou.

69 Po tretie, pokiaľ ide o dedičské konanie, Komisia uvádza, že ide o nesporové občianskoprávne konanie, v priebehu ktorého majú účastníci konania možnosť uzavrieť dohodu, ktorú notár potvrdí formálnym rozhodnutím. Skutočnosť, že každé dedičstvo, ktoré je predmetom sporu, môže byť podľa maďarského práva prevedené len s dočasným účinkom, preukazuje, že notár nie je poverený rozhodnúť spor počas dedičského konania. Prevod dedičstva notárom s plným účinkom tiež neznamená výkon rozhodovacích právomocí alebo právomocí na presadzovanie práva, pretože predpokladá predchádzajúcu existenciu súhlasu alebo dohody účastníkov.

70 Okrem toho formálne rozhodnutie o prevode nemôže byť považované za právoplatný akt, pokiaľ môže byť predmetom opravného prostriedku. Pokiaľ ide o záväzné, predbežné alebo ochranné opatrenia, ktoré môže notár prijať na zabezpečenie riadneho priebehu dedičského konania, netýkajú sa podstaty predmetných práv a sú doplnkovými opatreniami vo vzťahu k hlavným úlohám notára.

71 Po štvrté notár má len pasívnu úlohu v rámci konania o notárskej úschove. Neskúma žiadnu námietku. Konanie o notárskej úschove teda neznamená výkon voľnej úvahy, rozhodovacej právomoci alebo právomoci na presadzovanie práva.

72 Po piate, pokiaľ ide o vyhotovovanie notárskych zápisníc, Komisia sa domnieva, že význam právnych účinkov, ktoré vyvolávajú tieto listiny, nestačí na preukázanie toho, že táto činnosť súvisí s výkonom verejnej moci. Dôkazná sila notárskych listín nezaväzuje bezpodmienečne sudcu, pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov. Okrem toho možno predložiť dôkaz opaku. Vykonateľnosť týchto listín síce umožňuje veriteľovi vymáhanie dlhu bez toho, aby bolo potrebné obrátiť sa na súd. Úloha notára v tejto súvislosti však bude obmedzená na overenie toho, či boli dodržané požadované zákonné podmienky pre vyznačenie doložky vykonateľnosti. Notár nemá teda žiadnu rozhodovaciu právomoc alebo právomoc na presadzovanie práva.

73 Po šieste, pokiaľ ide o konanie o predbežnom zabezpečení dôkazov pred notárom, Komisia tvrdí, že toto konanie sa v zásade zameriava na predbežnú úschovu dôkazov, aby sa dosiahol pozitívny výsledok v neskoršom trestnom alebo občianskoprávnom súdnom konaní. Činnosť, ktorú vykonáva notár v rámci tohto konania, má teda zjavne pomocnú alebo prípravnú povahu.

74 Po siedme Komisia sa domnieva, že konanie o ustanovení súdneho znalca je úzko spojené s inými konaniami pred notárom, ako sú konanie o vydaní platobného rozkazu alebo dedičské konanie, ktoré nepatria do výkonu verejnej moci.

75 Po ôsme, pokiaľ ide o právomoc notára v rámci vyhlásenia neplatnosti stratených, ukradnutých alebo zničených obchodovateľných cenných papierov a osvedčení, Komisia tvrdí, že sa netýka právneho postavenia týchto dokumentov, ale sa týka len možnosti ich nahradenia. Táto činnosť notára teda nepatrí do výkonu verejnej moci.

76 Po deviate Komisia sa domnieva, že vo veci zrušenia registrovaného partnerstva je notár poverený iba overiť, či sú splnené zákonné podmienky uplatniteľné na zrušenie spoločnej dohody o tomto stave. Z tohto dôvodu v tejto súvislosti nemá skutočnú voľnú úvahu alebo rozhodovaciu právomoc.

77 Po desiate, pokiaľ ide o správu registra vyhlásení partnerstiev, ako aj správu národného registra manželských zmlúv a národného registra zmlúv o registrovaných partnerstvách, Komisia sa domnieva, že zápis listín notárom do týchto registrov vyvoláva účinky len prostredníctvom dohôd alebo iných aktov, na ktorých sa účastníci slobodne dohodli. Úkon notára predpokladá teda predchádzajúci súhlas alebo slobodný prejav vôle účastníkov.

78 Po jedenáste, pokiaľ ide o určenie dedičstva v prípade smrti fyzickej osoby alebo určenie prechodu majetku v prípade zániku právnických osôb, ktoré urobili vyhlásenia do registra hnuteľného majetku, Komisia tvrdí, že správa tohto registra je vylúčená z rozsahu pôsobnosti výkonu verejnej moci, pretože sa týka len nesporových konaní.

79 Napokon po dvanáste Komisia tvrdí, že úschova listín a úschova peňazí, hodnotných predmetov a obchodovateľných cenných papierov notárom je doplnková a pasívna činnosť, ktorá nepredstavuje výkon rozhodovacej právomoci, právomoci na presadzovanie práva alebo donucovacej právomoci, ani skúmanie prípadných námietok.

80 Maďarsko podporované Českou republikou v prvom rade tvrdí, že činnosti vykonávané notárom v maďarskom právnom poriadku nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 49 ZFEÚ.

81 Notár totiž nevykonáva hospodársku alebo obchodnú činnosť, keďže jeho vymenovanie závisí od úspešného absolvovania výberového konania, vykonáva činnosti na vymedzenom území a v stanovenom úrade, rozsah jeho činností nie je slobodne určený, ale je stanovený zákonom, plní svoje úlohy úplne nezávisle, vykonáva podľa § 1 ods. 4 zákona o notároch činnosť „oficiálneho presadzovania zákona“, jeho odmeny nie sú voľne dohodnuté, a pokiaľ ide o konanie o vydaní platobného rozkazu a dedičské záležitosti, vykonáva svoje povolanie v konkurenčným podmienkach.

82 Okrem toho, aj keď notár pracuje v rámci úradu, plní svoje povinnosti osobne. Nekoná vo všeobecnom záujme, ale „v záujme klientov, ktorí sa naňho obrátia“.

83 Napokon úkony notára nepriamo zakladajú zodpovednosť štátu.

84 Maďarsko podporované Českou republikou v druhom rade tvrdí, že na činnosti notára v maďarskom právnom poriadku sa v každom prípade vzťahuje výnimka stanovená v článku 51 ZFEÚ. Postavenie notárov v Maďarsku je totiž porovnateľné s postavením sudcov a iných osôb zúčastňujúcich sa na výkone verejnej moci. Notár poverený predchádzaním sporov prostredníctvom nesporových konaní je časťou systému súdnej správy. Nemôže odmietnuť vec, ktorá patrí do jeho vecnej pôsobnosti a jeho listiny, prijaté v rámci nesporových konaní, vyvolávajú rovnaké účinky ako súdne rozhodnutie. Notár koná rovnako ako sudcovia nezávisle. Vykonáva tiež voľnú úvahu a rozhodovaciu právomoc a môže uplatňovať verejné presadzovanie práva.

85 Maďarsko po prvé tvrdí, že konanie o vydaní platobného rozkazu má za cieľ odbremeniť súdy. Notár vydaním platobného rozkazu, na žiadosť veriteľa, ktoré ukladá dlžníkovi povinnosť zaplatiť sumu peňazí bez toho, aby bol vypočutý, rieši s konečnou platnosťou otázku súkromného práva. V praxi je len malé percento platobných rozkazov vydaných notárom predmetom odporu. Okrem toho v maďarskom právnom poriadku je notár zodpovedný aj za vydanie platobných rozkazov v súlade s nariadením č. 1896/2006.

86 Po druhé poverenie na vykonanie platobného rozkazu predstavuje podľa Maďarska priamu účasť na výkone verejnej moci, pretože nútený výkon je donucovacím opatrením, ktoré pre dlžníka znamená zabavenie majetku z dôvodu jeho dlhu. Existencia opravných prostriedkov proti formálnemu rozhodnutiu notára pristúpiť k povereniu na vykonanie vyplýva z potreby dodržiavania základných práv a neznamená, že toto rozhodnutie má nižšiu právnu silu. Okrem toho tento typ opravného prostriedku sa netýka pochybnosti, či treba nariadiť výkon alebo nie, ale len zákonnosti uvedeného rozhodnutia.

87 Po tretie, pokiaľ ide o dedičské konanie, Maďarsko tvrdí, že notár neplní len prípravné úlohy v súvislosti s prácou súdu, ale sám vedie celé dedičské konanie a prijíma formálne rozhodnutia o prevode dedičstva. Na rozdiel od notára v rakúskom právnom poriadku, notár v maďarskom právnom poriadku nekoná ako splnomocnenec súdu, ale koná na základe vlastnej právomoci a sám prijíma všetky rozhodnutia. Okrem toho môže prijímať ochranné opatrenia. Navyše počet opravných prostriedkov podaných proti rozhodnutiam notárov v dedičských veciach je zanedbateľný.

88 Po štvrté, pokiaľ ide o konanie o notárskej úschove, Maďarsko poukazuje, že vyvoláva rovnaké účinky ako konanie o súdnej úschove. Bude to tak preto, že notári majú dôveru verejnosti z dôvodu svojej úlohy, ktorú hrajú v rámci výkonu spravodlivosti, ako aj preto, že je k nim ľahší prístup ako k súdom.

89 Po piate, pokiaľ ide o vyhotovovanie verejných listín, Maďarsko tvrdí, že táto činnosť notára je regulovaná striktne. Zvrchovaná povaha verejnej listiny vyhotovenej notárom je okrem toho osvedčená vykonávacou doložkou, ktorú notár vyznačí na tejto listine, ak sú splnené zákonné podmienky. Táto doložka umožňuje výkon pohľadávky prostredníctvom verejných donucovacích prostriedkov za rovnakých podmienok a podľa toho istého konania, ktoré sú uplatniteľné na výkon súdneho rozhodnutia, notár plní rovnakú úlohu, ako plnia sudcovia v rámci riešenia a predchádzania sporov. Rozsudok zo 17. júna 1999, Unibank (C-260/97, EU:C:1999:312) potvrdzuje, že vykonateľnosť sa môže viazať len na listiny patriace do výkonu verejnej moci. Okrem toho nariadenie Rady (ES) č. 44/2001

z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, 2004, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 38), zverujú záväzkom obsiahnutým vo verejných listinách vykonateľnosť porovnateľnú s vykonateľnosťou súdnych rozhodnutí.

90 Po šieste Maďarsko tvrdí, že predbežné zabezpečenie dôkazov pred notárom je osobitným druhom nesporového konania tej istej povahy ako konanie začaté súdmi, ktoré má za cieľ zhromaždiť dôkazy pre prípad začatia neskoršieho sporového konania.

91 Po siedme, pokiaľ ide o konanie o ustanovení súdneho znalca, Maďarsko spresňuje, že ide o osobitný druh podobného konania vedeného súdmi.

92 Po ôsme Maďarsko tvrdí, že vyhlásenie stratených, ukradnutých alebo zničených obchodovateľných cenných papierov a osvedčení notárom za neplatné je záväzné a vyvoláva rovnaké účinky ako rozsudok, ktorý má právnu silu rozhodnutej veci. Táto notárska činnosť má teda vplyv na práva a povinnosti tretích osôb a súvisí preto priamo a špecificky s výkonom verejnej moci. Maďarsko však spresňuje, že ak má vyhlásenie neplatnosti obchodovateľného cenného papiera za následok spôsobenie nevykonateľnosti práva, ktoré určí, alebo splnenie povinnosti, ktorú stanovuje, nespôsobuje žiadnu zmenu právneho vzťahu, na ktorom je založený tento obchodovateľný cenný papier. Vyhlásenie neplatnosti uvedeného cenného papiera jednoducho umožňuje vydanie nového obchodovateľného cenného papiera, ktorý nahrádza predchádzajúci.

93 Po deviate, pokiaľ ide o úlohu notára vo veci zrušenia registrovaného partnerstva, Maďarsko tvrdí, že notár zruší registrované partnerstvo na základe vzájomného súhlasu účastníkov v rámci nesporového konania. Notár koná rovnakým spôsobom ako súd a zrušenie notárom vyvoláva rovnaké účinky ako zrušenie vyhlásené súdom.

94 Po desiate, pokiaľ ide o správu registra vyhlásení partnerstiev a správu národného registra manželských zmlúv a národného registra zmlúv o registrovaných partnerstvách, Maďarsko uvádza, že formálne rozhodnutie notára zapísať informácie do tohto registra je záväzné, vyvoláva rovnaké účinky ako rozsudok súdu, ktorý má právnu silu rozhodnutej veci a má vplyv na namietateľnosť dotknutých listín tretími osobami.

95 Po jedenáste Maďarsko tvrdí, že notár určuje dedenie v prípade smrti fyzických osôb alebo prechodu majetku v prípade zániku právnických osôb, ktoré urobili vyhlásenia do registra hnuteľného majetku.

96 Napokon Maďarsko zastáva názor, že činnosť úschovy listín a úschovy peňazí, hodnotných predmetov a obchodovateľných cenných papierov neznamená výkon verejnej moci, ale nemožno ju oddeliť od iných činností notára, pretože mu umožňuje efektívnejšie plniť jeho ostatné úlohy.

Posúdenie Súdnym dvorom

97 Na úvod treba spresniť, že žaloba Komisie sa týka len zlučiteľnosti podmienky štátnej príslušnosti požadovanej predmetnou maďarskou právnou úpravou pre prístup k notárskemu povolaniu z hľadiska slobody usadiť sa zakotvenej v článku 49 ZFEÚ. Táto žaloba sa netýka ani postavenia, ani organizácie notárskeho povolania v maďarskom právnom poriadku, ani iných podmienok prístupu k notárskemu povolaniu v tomto členskom štáte, ako sú podmienky súvisiace so štátnou príslušnosťou.

98 Maďarsko tvrdí, že notárske povolanie nemožno považovať za hospodársku činnosť a že toto povolanie v dôsledku toho nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 49 ZFEÚ.

99 V tomto ohľade treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že sloboda usadiť sa, ako ju zakotvuje článok 49 ZFEÚ, sa uplatňuje na povolanie notára (rozsudok z 10. septembra 2015, Komisia/Lotyšsko, C-151/14, EU:C:2015:577, bod 48 a citovaná judikatúra).

100 Podľa ustálenej judikatúry totiž poskytovanie vymenovaných služieb treba považovať za hospodársku činnosť, za predpokladu, že vykonávané činnosti sú skutočné a účinné a nie sú takej povahy, že predstavujú čisto okrajové a vedľajšie činnosti (rozsudok z 20. novembra 2001, Jany a i., C-268/99, EU:C:2001:616, bod 33, ako aj citovaná judikatúra).

101 Je však nesporné, že v maďarskom právnom poriadku notári vykonávajú slobodné povolanie, čo zahrňuje, ako hlavná činnosť, poskytovanie viacerých odlišných služieb za odplatu.

102 Ešte je potrebné pripomenúť, že cieľom článku 49 ZFEÚ je zabezpečiť, aby sa s každým štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý sa usadí v inom členskom štáte, aby tam vykonával samostatnú zárobkovú činnosť, zaobchádzalo rovnako ako s vlastnými štátnymi príslušníkmi, a že tento článok zakazuje akúkoľvek diskrimináciu založenú na štátnej príslušnosti vyplývajúcu z vnútroštátnych právnych úprav ako obmedzenie slobody usadiť sa (rozsudok z 10. septembra 2015, Komisia/Lotyšsko, C-151/14, EU:C:2015:577, bod 52 a citovaná judikatúra).

103 V prejednávanej veci pritom sporná vnútroštátna právna úprava vyhradzuje prístup k notárskemu povolaniu len pre maďarských štátnych príslušníkov, čím teda zavádza rozdielne zaobchádzanie na základe štátnej príslušnosti, ktoré článok 49 ZFEÚ v zásade zakazuje.

104 Maďarsko však tvrdí, že notárske činnosti nespadajú do pôsobnosti článku 49 ZFEÚ, pretože súvisia s výkonom verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ.

105 Pokiaľ ide o pojem „výkon štátnej moci“ v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia, treba pri jeho výklade podľa ustálenej judikatúry zohľadniť obmedzenia vyplývajúce zo samotnej povahy práva Únie, ktoré uvedený článok pri výnimkách zo zásady slobody usadiť sa pripúšťa, aby sa na základe jednostranných predpisov prijatých členskými štátmi nenarušil potrebný účinok Zmluvy v oblasti slobody usadiť sa (rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 56 a citovaná judikatúra).

106 Aj podľa ustálenej judikatúry predstavuje článok 51 prvý odsek ZFEÚ výnimku zo základného pravidla slobody usadiť sa. Túto výnimku ako takú treba vykladať tak, aby bola jej pôsobnosť obmedzená len na to, čo je striktne nevyhnutné na ochranu záujmov, ktoré toto ustanovenie členským štátom dovoľuje chrániť (rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 57 a citovaná judikatúra).

107 Okrem toho Súdny dvor opakovane zdôraznil, že výnimka stanovená v článku 51 prvom odseku ZFEÚ sa musí obmedzovať len na činnosti, ktoré samy osebe priamo a špecificky súvisia s výkonom verejnej moci (rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 58 a citovaná judikatúra).

108 Súdny dvor mal v tejto súvislosti príležitosť konštatovať, že pod výnimky stanovené v článku 51 prvom odseku ZFEÚ nespadajú určité pomocné alebo prípravné činnosti, pokiaľ ide o výkon verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júla 1993, Thijssen, C-42/92, EU:C:1993:304, bod 22; z 29. októbra 1998, Komisia/Španielsko, C-114/97, EU:C:1998:519, bod 38; z 30. marca 2006, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, EU:C:2006:208, bod 47; z 29. novembra 2007, Komisia/Nemecko, C-404/05, EU:C:2007:723, bod 38, a z 22. októbra 2009, Komisia/Portugalsko, C-438/08, EU:C:2009:651, bod 36), alebo niektoré činnosti, ktorých výkon, hoci zahŕňa aj pravidelné a právne regulované styky so správnymi alebo súdnymi orgánmi alebo dokonca povinné prispievanie k plneniu ich úloh, nezasahuje do voľnej úvahy a rozhodovacej právomoci uvedených orgánov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júna 1974, Reyners, 2/74, EU:C:1974:68, body 51 a 53), alebo aj niektoré

činnosti, ktoré nezahŕňajú výkon rozhodovacích právomocí (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júla 1993, Thijssen, C-42/92, EU:C:1993:304, body 21 a 22; z 29. novembra 2007, Komisia/Rakúsko, C-393/05, EU:C:2007:722, body 36 a 42; z 29. novembra 2007, Komisia/Nemecko, C-404/05, EU:C:2007:723, bod 38 a 44, ako aj z 22. októbra 2009, Komisia/Portugalsko, C-438/08, EU:C:2009:651, body 36 a 41), právomocí na presadzovanie práva (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 29. októbra 1998, Komisia/Španielsko, C-114/97, EU:C:1998:519, bod 37) alebo donucovacích právomocí (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. septembra 2003, Anker a i., C-47/02, EU:C:2003:516, bod 61, ako aj z 22. októbra 2009, Komisia/Portugalsko, C-438/08, EU:C:2009:651, bod 44).

109 S prihliadnutím na judikatúru pripomenutú v bodoch 105 až 108 tohto rozsudku je preto potrebné overiť, či činnosti zverené notárom v maďarskom právnom poriadku priamo a špecificky súvisia s výkonom verejnej moci.

110 Pokiaľ ide o činnosť vydávania platobných rozkazov, je nesporné, že sa týka len nepopretých a splatných peňažných pohľadávok. Okrem toho platobný rozkaz vydaný notárom sa stane záväzným, len ak voči nemu dlžník nepodá odpor. Úkon notára tak predpokladá súhlas dlžníka.

111 Treba teda konštatovať, že právomoc notára vo veciach vydávania platobného rozkazu, ktorá je založená výlučne na vôli veriteľa a dlžníka a v prípade neexistencie dohody medzi nimi nezasahuje do právomocí súdu, pokiaľ ide o existenciu pohľadávky, nezahŕňa žiadny priamy a špecifický súvis s výkonom verejnej moci.

112 Tento záver neovplyvňuje tvrdenie Maďarska týkajúce sa nariadenia č. 1896/2006. Najmä z odôvodnenia 9 a článku 1 písm. a) tohto nariadenia totiž vyplýva, že európske konanie o platobnom rozkaze sa týka len nepopretých peňažných pohľadávok. Okrem toho podľa článku 18 ods. 1 uvedeného nariadenia európsky platobný rozkaz je vyhlásený za vykonateľný, ak v stanovenej lehote nebol podaný žiadny odpor. Vydanie európskeho platobného rozkazu zavedeného nariadením č. 1896/2006 má teda rovnaké vlastnosti, ako sú uvedené v bode 110 tohto rozsudku.

113 Pokiaľ ide o poverenie na vykonanie platobného rozkazu, treba uviesť, že umožňuje, ako uvádza Maďarsko, vymáhanie pohľadávky, ktorá je predmetom platobného rozkazu, ktorý sa stal z dôvodu nepodania odporu záväzným.

114 Vykonateľnosť, ktorú takto získa platobný rozkaz, však neznamená, že notár má právomoc majúcu priamy a špecifický súvis s výkonom verejnej moci. Hoci vyznačenie doložky vykonateľnosti notárom na platobnom príkaze, ktorý sa stal záväzným, priznáva tomuto platobnému príkazu vykonateľnosť, tá spočíva v tom, že dlžník pohľadávky, ktorá sa má vymáhať, nepodal odpor.

115 Pokiaľ ide o úlohy vykonávané v dedičských veciach, je potrebné zdôrazniť jednak, že podľa § 83 ods. 1 zákona o dedičskom konaní môže notár uskutočniť prevod majetku s plným účinkom iba pod podmienkou, že medzi dedičmi neexistuje nesúlad, a jednak, že v prípade nesúladu musí podľa § 85 ods. 1 tohto zákona previesť majetok s dočasným účinkom, pričom o nesúlade rozhodne súd v rámci dedičského konania.

116 Keďže sa úlohy zverené notárovi v dedičských veciach vykonávajú na báze dohody a nezasahujú do právomocí súdu v prípade neexistencie nesúladu medzi účastníkmi, nemožno ich v dôsledku toho považovať za priamo a špecificky súvisiace s výkonom verejnej moci.

117 Tento záver nemôže vyvrátiť skutočnosť, že notár môže, ako tvrdí Maďarsko, prijímať niektoré ochranné opatrenia a určité prípravné opatrenia s cieľom určenia dedičského nástupníctva, ako aj požiadať rôzne verejné orgány o oznámenie určitých informácií a o predloženie určitých dokumentov. V tejto súvislosti treba spresniť, že tieto opatrenia majú doplnkovú povahu vo vzťahu k hlavnej úlohe

notára vykonať prevod dedičstva (pozri analogicky rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, Zb., neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 83). Ako vyplýva z bodov 115 a 116 tohto rozsudku, túto úlohu pritom nemožno považovať za priamo a špecificky súvisiacu s výkonom verejnej moci.

118 Pokiaľ ide o činnosti notára vo veci notárskej úschovy, treba uviesť, že nezahŕňajú výkon rozhodovacích právomocí, keďže úloha notárov sa obmedzuje na overenie dodržania zákonom vyžadovaných podmienok.

119 Pokiaľ ide o činnosť osvedčovania zverenú notárom maďarským právnym poriadkom, treba zdôrazniť, že, ako vyplýva z § 112 zákona o notároch, predmetom osvedčovania sú listiny predstavujúce jednostranné záväzky alebo zmluvy, na ktorých sa účastníci slobodne dohodli. Úkon notára teda predpokladá predchádzajúci súhlas alebo zhodný prejav vôle účastníkov.

120 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že činnosť zverená notárom spočívajúca v osvedčovaní teda sama osebe nemá priamy a špecifický súvis s výkonom verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ (pozri analogicky najmä rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 92).

121 Súdny dvor okrem iného rozhodol, že skutočnosť, že určitá činnosť zahŕňa vyhotovovanie listín s takými účinkami, ako dôkazná sila a vykonateľnosť, nepostačuje na to, aby sa táto činnosť považovala za priamo a špecificky súvisiacu s výkonom verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 73 a citovanú judikatúru).

122 Čo sa týka predovšetkým dôkaznej sily, ktorú má notárska zápisnica, je totiž potrebné spresniť, že táto sila vyplýva zo systému dokazovania stanoveného v občianskom súdnom poriadku. Dôkazná sila priznaná zákonom určitej listine teda nemá priamy vplyv na otázku, či činnosť, ktorá zahŕňa vyhotovovanie takejto listiny, sama osebe priamo a špecificky súvisí s výkonom verejnej moci, ako to požaduje judikatúra (rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 74 a citovaná judikatúra).

123 Okrem toho, ako vyplýva najmä z § 195 ods. 6 a 7 občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ ide o verejné listiny, stále možno predložiť dôkaz preukazujúci opak.

124 Nemožno teda tvrdiť, že notárska zápisnica z dôvodu svojej dôkaznej sily bezpodmienečne viaže súd pri výkone voľnej úvahy, keďže je nesporné, že súd prijíma rozhodnutie na základe vlastného presvedčenia, pričom zohľadňuje všetky skutočnosti a dôkazy získané v priebehu súdneho konania. Zásada voľného posúdenia dôkazov súdom je potvrdená okrem iného v § 206 občianskeho súdneho poriadku (pozri analogicky rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 76 a citovanú judikatúru).

125 Vykonateľnosť verejnej listiny však v prípade notára neznamená, že má právomoci priamo a špecificky súvisiace s výkonom verejnej moci. Aj keď vyznačenie doložky vykonateľnosti notárom na verejnej listine priznáva tejto verejnej listine vykonateľnosť, tá spočíva vo vôli účastníkov vykonať úkon alebo zmluvu po tom, ako notár preskúmal ich súlad so zákonom, a priznať im uvedenú vykonateľnosť (rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 103).

126 Okrem toho je nesporné, že notár nemá žiadnu úlohu v rámci núteného výkonu, ktorá ide nad rámec vyznačenia doložky vykonateľnosti. V tejto súvislosti teda nemá žiadnu právomoc na presadzovanie práva.

127 Úvahy uvedené v bodoch 125 a 126 tohto rozsudku sa rovnako uplatňujú na vyznačenie doložky vykonateľnosti notárom v rámci vymáhania pohľadávok uvedených v notárskych zápisniciach a výkonu formálnych rozhodnutí notára.

128 Pokiaľ ide o tvrdenie Maďarska založené na rozsudku zo 17. júna 1999, Unibank (C-260/97, EU:C:1999:312), treba konštatovať, že vec, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, sa netýkala výkladu článku 51 prvého odseku ZFEÚ, ale výkladu článku 50 dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32). Navyše Súdny dvor v bodoch 15 a 21 uvedeného rozsudku rozhodol, že na to, aby bolo možné určitú listinu kvalifikovať ako „verejnú“ v zmysle článku 50 tohto dohovoru, je potrebný úkon buď orgánu verejnej moci, alebo akéhokoľvek iného orgánu povereného štátom pôvodu.

129 Pokiaľ ide o tvrdenie tohto členského štátu týkajúce sa nariadenia č. 44/2001 a nariadenia č. 805/2004, Súdny dvor už rozhodol, že sa týkajú uznávania a výkonu verejných listín vydaných a vykonateľných v niektorom členskom štáte, a preto nemajú vplyv na výklad článku 51 prvého odseku ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 120). To isté platí, aj pokiaľ ide o nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1), ktorý nahradil nariadenie č. 44/2001.

130 Pokiaľ ide o právomoci notára vo veci predbežného zabezpečenia dôkazov, treba zdôrazniť, že toto konanie má za cieľ zabezpečiť, aby dôkazy, na získaní ktorých má žiadateľ právny záujem, boli zhromaždené z hľadiska prípadného neskoršieho podania návrhu na začatie sporového konania, ktoré preto nepatrí do právomoci notára. Zákon týkajúci sa notárskych nesporových konaní tak stanovuje, že nie je možné využiť predbežné zabezpečenie dôkazov, ak v predmetnej veci prebieha občianskoprávne alebo trestné konanie. Právomoci notára vo veci predbežného zabezpečenia dôkazov teda predstavujú pomocné alebo prípravné činnosti vo vzťahu k výkonu verejnej moci.

131 To isté platí, pokiaľ ide o úlohy zverené notárovi v rámci konania o ustanovení súdneho znalca, keďže toto konanie je vedené, ak konštatovanie alebo posúdenie skutočnosti alebo akejkoľvek inej okolnosti, ktoré sú dôležité pre žiadateľa, vyžaduje osobitné technické znalosti. Podobne ako predbežné zabezpečenie dôkazov, o ustanovenie súdneho znalca v súlade s § 21 ods. 2 zákona o notárskych nesporových konaniach nemožno žiadať notára, ak – pokiaľ ide o otázku, v súvislosti s ktorou si žiadateľ o vydanie opatrenia požaduje znalecký posudok – prebieha iné súdne konanie, v rámci ktorého je žiadateľ žalobcom alebo žalovaným, alebo je proti nemu vedené trestné konanie.

132 Pokiaľ ide o právomoc notára vyhlásiť stratené, ukradnuté alebo zničené obchodovateľné cenné papiere a osvedčenia za neplatné, treba zdôrazniť, ako uvádza Maďarsko, že v zmysle občianskeho práva neznamená neplatnosť právneho vzťahu, na ktorom je založený tento cenný papier, ale vytvára len možnosť vydať nový cenný papier, ktorý nahrádza predchádzajúci. Táto právomoc notára teda nezahŕňa výkon rozhodovacích právomocí.

133 Tento záver nemôže vyvrátiť skutočnosť, že notár môže nariadiť osobe alebo subjektu, ktoré majú povinnosť platiť na základe strateného, ukradnutého alebo zničeného titulu, aby na jeho základe platbu neuskutočnili, a prípadne aby uložili sumu, ktorá sa medzitým stala vymáhateľnou, do súdnej úschovy. Tieto opatrenia majú totiž doplnkovú a nevyhnutnú povahu vo vzťahu k hlavnej úlohe notára spomenutej v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

134 Pokiaľ ide o činnosti vykonávané vo veci zrušenia registrovaného partnerstva, treba uviesť, že v súlade s § 36/A až § 36/D zákona o nesporových notárskych konaniach je notár príslušný na zrušenie registrovaného partnerstva len za predpokladu, že obaja partneri o to požiadajú spoločne a slobodne, že žiadny z registrovaných partnerov nemá dieťa, voči ktorému majú partneri spoločnú vyživovaciu povinnosť a že registrovaní partneri sa dohodli na otázkach vyživovacej povinnosti jedného voči druhému, na otázkach využívania spoločnej domácnosti a na rozdelení spoluvlastníctva partnerov, pričom riešenie iných prípadov zrušenia registrovaného partnerstva patrí do právomoci súdov.

135 Treba teda konštatovať, že právomoc notára vo veci zrušenia registrovaného partnerstva, ktorá je založená výlučne na vôli účastníkov a v prípade neexistencie dohody nezasahuje do právomocí súdu, nezahŕňa žiadny priamy a špecifický súvis s výkonom verejnej moci (pozri analogicky rozsudok z 10. septembra 2015, Komisia/Lotyšsko, C-151/14, EU:C:2015:577, body 68 až 70).

136 Pokiaľ ide o zápis informácií do registra vyhlásení partnerstiev ako aj do národného registra manželských zmlúv a národného registra zmlúv o registrovaných partnerstvách, Súdny dvor už rozhodol, že činnosti, ktoré sa týkajú opatrení na zverejnenie listín, nepredstavujú priamy a špecifický výkon verejnej moci notárom (pozri analogicky rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Luxemburg, C-51/08, EU:C:2011:336, bod 113).

137 Pokiaľ ide o určenie dedičstva v prípade smrti fyzických osôb alebo určenie prechodu majetku v prípade zániku právnických osôb, ktoré urobili vyhlásenia do registra hnuteľného majetku, o úschovu listín a úschovu peňazí, hodnotných predmetov a obchodovateľných cenných papierov, treba konštatovať, že Maďarsko nepredkladá žiadne tvrdenie, ktorého cieľom je špecificky preukázať, že takéto činnosti súvisia s výkonom verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ.

138 Okrem toho samotné Maďarsko uznáva, že činnosť úschovy listín v elektronickom archíve nesúvisí s výkonom verejnej moci v zmysle tohto ustanovenia.

139 Napokon, pokiaľ ide o osobitné postavenie notárov v maďarskom právnom poriadku, postačuje pripomenúť, že otázku, či tieto činnosti patria do pôsobnosti výnimky upravenej v článku 51 prvom odseku ZFEÚ, je potrebné posudzovať práve z hľadiska povahy samotných predmetných činností vykonávaných notármi, a nie z hľadiska tohto postavenia ako takého (pozri rozsudok z 1. decembra 2011, Komisia/Holandsko, C-157/09, neuverejnený, EU:C:2011:794, bod 84).

140 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že notárske činnosti, ako sú definované v maďarskom právnom poriadku v čase uplynutia lehoty stanovenej v druhom doplňujúcom odôvodnenom stanovisku, nesúvisia s výkonom verejnej moci v zmysle článku 51 prvého odseku ZFEÚ.

141 V dôsledku toho treba konštatovať, že podmienka štátnej príslušnosti požadovaná maďarskou právnou úpravou na prístup k notárskemu povolaniu predstavuje diskrimináciu založenú na štátnej príslušnosti, ktorú článok 49 ZFEÚ zakazuje.

142 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba žalobu Komisie považovať za dôvodnú.

143 Z toho dôvodu treba konštatovať, že Maďarsko si tým, že na prístup k notárskemu povolaniu stanovilo podmienku štátnej príslušnosti, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 49 ZFEÚ.

O trovách

144 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Maďarsko na náhradu trov konania a to nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

145 Podľa článku 140 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú vlastné trovy konania. Česká republika preto znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Maďarsko si tým, že na prístup k notárskemu povolaniu stanovilo podmienku štátnej príslušnosti, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 49 ZFEÚ.**

2. **Maďarsko je povinné nahradiť trovy konania.**

3. **Česká republika znáša svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy